

ROMANIA NOUA

Abonamente: 1 lună Lei 8
6 luni " 45
1 An " 80

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor

Redacția și Administrația
— Strada Gogol No. 23 — Chișinău —
— TELEFON 51 —

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru
Sub conducerea unui comitet alcătuit de Români din toate țările

Prim-Redactor: Dr. ION MATEIU

C
H
I
S
T
O
R
I
E
S
I
N
T
E
R
N
A
T
I
O
N
A
L
E

C
H
I
S
T
O
R
I
E
S
I
N
T
E
R
N
A
T
I
O
N
A
L
E

BCU Cluj / Central University Library Cluj

de la mic la mare, de la puternic la sclav, cu teții așteptând ivirea Ingerului păcii cu o binecuvântată adiere peste aceste săracite și îndoliate, peste câmpurile rămase nemuncite, peste orașele lipsite de viață, peste fabricile din a căror turle de mult nămai ese fum, peste tot ce a fost odată belug, bogăție și prosperitate, și unde acum bat aripa pustului.

Ești dar cu teții sărași și begați și admirați zorii păcii, cari prind a se arăta! Nu vă speriați. Acum de-odată sunt roși, îmbăiești la sângele rășchielui. Dar să le vedeți pe urmă cum se înalbeș și cum se surăță. Nu vă speriați de aspectul lor sângeros. Aduc binele, aduc mulțumirea, aduc dreptatea popoarelor, aduc belugul pe câmpuri, risipeso lacrimile, alină durerile, unde ele se mai pot alina, umple casele iar de bucurie și aduc în ele iar micile fericiți de altă dată.

Ești dar cu teții înaintea lor și la priviți; iar de cumva vedeți că vor să se depărțeze, nu le lăsați. Tineți de ele cu toată puterea, mai ales noi însoțajiți de dreptate. să nu lăsați să se depărțeze căci în ele o căintesență binelui, în aceste zori ale păcii care prind a se arăta.

Ch. I. Zevia

Basarabia în areopagul culturii românești

Dr. I. Inuleț și St. Ciobanu alegeți membrii ai Academiei Române

Sedința de Miercuri a Academiei Române va ține o sesiune istorică.

În această sesiune s'a deschis porțile înaltei instituții pentru reprezentanții unei părți a României-mulț crezută moartă până aci. Dr. Inuleț și St. Ciobanu, cariau fost alegeți ieri membrii activi ai Academiei sunt cei dintâi reprezentanți ai Basarabiei în înaltul areopag al culturii românești. În cursul celor 80 de ani de activitate a Academia n'a putut alege decât doi basarabeni ca membrii ai săi: pe poetul C. Stăniulescu care însă n'a luat parte nici odată la ședințele Academiei, și B. P. Haidju, care era definitiv emigrat din Basarabia.

După 100 de ani de apăsare rusească Basarabia își revine legăturile culturale cu Tara-mamă pe toate terenele.

Oamenii ei de știință sperând că vor aduce o reală contribuție la cultura unitară a neamului și intrarea lor în Academia va fi de un bun augur.

Dr. I. Inuleț este de profesie profesor de matematică. În anii din urmă d-sa a fost docent la Universitatea din Petrograd unde trecea printre cei mai buni matematicieni ai Rusiei.

Alegerea d-sale în secția științifică a Academiei Române este o răsplătă meritată, cu toate că d-sa până acum n'a publicat încă nimic în românește, ceace se explică ușor din cauza împrejurărilor.

Dr. Stăniulescu Ciobanu, fost profesor de limba și literatura rusească la liceul din Boigrad, actualmente director general al învățământului din Basarabia, este un serios cunoscător și cercetător al trecutului culturii noastre. D-sa a publicat în rusște mai multe studii de istorie literară dintre cari unelo s'au tipărit în *Analele Academiei de științe* din Petrograd. În românește până acum d-sa a publicat numai articole, în „Cuvânt Moldovenesc” și în „România Nouă”. În d-l Ciobanu secția literară a Academiei Române câștigă un harnic colaborator.

Felicităm din inimă pe noii membri și dorim ca munca lor să ducă folos și cinste atât Basarabiei cât și întregului neam românesc.

Declarațiunea Iugo-Slavilor

Comitetul Iugo-Slav din Londra a înscrisnat pe prezidentul Dr. Trumbic, să redacteze o declarație, răspunzând la manifestul împăratului Carl din 16 Oct. În această declarație se spune: Poporul nostru e absolut hotărât să rupă legăturile cu monarhia austro-ungară. Iugo-Slavii contestă cu energie Habsburgilor dreptul de a vorbi în numele lor, așteptând realizarea idealului Iugo-Slav de la victoria aliaților, victorie la care au contribuit și Iugo-Slavii după puterile lor.

Românii din America și chestia națională

Românii ardeleni aflați în America (vre o 150.000 de inși), dându-și seama de mersul evenimentelor mondiale cari ating atât de aproape socra poporului român, au alcătuit un comitet național de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor. Din comitet fac parte d-nii: Vasile Stoica, profesor; Ioan Podaș, prototieru; Simion Mihăilțan, preot; Dr. D. Moldovan, avocat; Dr. Epaminonda Lucaciu, preot ș. a.

Discursul cancelarului în Reichstag

Pe 11 Oct. — Discursul cu care cancelarul a deschis ședințele Reichstagului s'au făcut alte demersuri de către ambele părți în urmărirea acțiunii de pace pe care guvernul a pornit-o, când guvernul a luat conducerea afacerilor. Mai întâiu au venit întrebările prezidentului Wilson. Răspunsul nostru afirmativ și neechivoc a dus la noua întrebare a prezidentului. Răspunsul nostru la aceasta s'a publicat ieri. Întreg poporul german așteaptă să audă care sunt perspectivele pe care crede guvernul că le va aduce pentru răsădita operei de pace. Veți înțelege că eu nu mă pot pronunța decât cu mare rezervă.

Poporul german este acela căruia i s'a adresat prezidentul Wilson. Acest fapt dă apuselor reprezentanților partidelor răspunderi marite. (Restul nedescifrabil).

Cine să ne reprezinte?

Opinia publică ungurească a început să discute importanta chestiune a reprezentanților Ungariei la viitorul congres de pace.

În mod aproape unanim se candidăază două nume: conții *Andrassy* și *Apponyi*. Se pune mai ales mare preț pe prezența acestuia din urmă. Om de o vastă cultură europeană, cunoscut și bine lansat în străinătate, o personalitate superioară, orator strălucit în patru limbi europene (frânzeze, nemțește, englezește și italiește), pe cari le stăpânește deopotrivă, așteptările ungurești se anină de el ca de ultima speranță, de ultima salvare a unității și integrității Statului ungar. „El ar reprezenta Țara noastră în modul cel mai ideal”, spune deputatul Foldes în „Pesti Hirlap”.

Noi românii trebuie să ne întrebăm dacă vom putea opune un adversar vrednic conțelui Apponyi? Marele proces istoric și politic dintre români și unguri, se va judeca probabil în mod definitiv în fața celui mai înalt areopag al tuturor timpurilor. În acest congres să nu se creadă că vor decide numai intrigile și jocurile de culie. Dimpotrivă, din parte-mi sunt dispus să cred că ele vor avea un rol foarte redus.

Figura dominantă, arbitru congresului va fi *Woodrow Wilson*.

Persoana lui e o garanție că nu va fi un congres de manevra și de intrigă. Un suflet idealist și chiar ideologic va străbate discuțiunile. Va fi un înalt *tournoi*, loc de ciocnire al ideilor teoriilor și argumentelor.

În acest caz însă cine ne va reprezina? S'a rostit în numele d-lui *Tache Ionescu*. Nu avem intențiunea să propunem înălțurarea acestei candidaturi ori să-i contestăm îndreptățirea. Dar alături de ea să ni se îngădușă mai adogăim nu numele unui diplomat de profesie, ci al unui profesor ca și lui Wilson însuș: *Nicolae Iorga*.

Ch.

Cereri Germanilor din Austria

Berlin 10 Oct. — „Lokalanziger” din Viena anunță: Adunarea convocată azi pentru crearea unui consiliu național german va cere pentru Bosnia germană independență completă față de Statul ceh și va cere adunarea națională proprie de asemenea și pentru minoritățile germane din Tirol, Triest, Ungaria și Galizia.

Se va cere apoi o ieșire la mare pentru Austria germană.

Nota de pace a Turciei

Coltano 10 Oct. — „Corriere della Sera” anunță din Londra că guvernul englez a primit de la Wilson cererea de armistițiu a guvernului otoman. Înțelegerea cere dela Turcia predarea fără condițiuni și ca primă condițiune a armistițiului, predarea armelor. Condițiunile celelalte se vor stabili ulterior.

Fondul pentru ajutorarea studenților români refugiați din Transilvania Bucovina și Macedonia

Au mai contribuit următorii:
Ioan Verzeș, 10 ruble, Nicolae C. Oana, 3 ruble, Ioan Vasiliu, 5 ruble, Nistor Verzeș, 25 ruble, toți din Red, comitatul Sibului, Nicolae N. Preda, 10 ruble, Roman Manițu, 10 ruble, Iliu Oprean, 25 ruble, Ștefan S. Nonu, 5 ruble, toți din Poiana Sibului, Ioan Zeic, 10 ruble, Constantin Șuga, 10 ruble, Ioan P. Trebeneș, 5 ruble, Vasile I. Hănaș, toți din Tilișca, Gh. Rațoiu, 20 ruble, G. B. 10 ruble, Mihaela Ene, 1 rubla, Filimon Miresca, 1 rubla, Ioan Bogdan, 1 rubla, Ioan Hănaș, 1 rubla, Ioan Șag, 3 ruble, total 167.50 ruble, care se mai adaugă la suma anterioară de 1750 lei.

Zorii păcii

În sfârșit se văd. Încep să se arate le orizont zorii păcii mult așteptați. Bucurați-vă deci noroade și căleți în genunchi înaintea acestei vedenii mântuitoare! Mai ales voi cari ați versat numai lacrimi, voi care numai bătăte ați fost, peste care numai nedreptăți s'au abătut, voi care cu toate luptele nu ați avut parte de zile de bucurie, mai ales voi obișnuiți noroade ești și vă proslăviți înaintea acestor reze de pace care se arată, care prind a încălzi vădunbul. Da. De-acum feciorul tău băbuță, dus departe pe câmpul de bătălie are să se însoare și să-ți aducă noră'n casă. Nu mai ține mâinile strânsă la ochi și nu mai plânge așteptându-l. Au să se întoarcă toți pribegi, cari au umplut pământul jeluindu-se pentru dreptatea neamului lor necăjit.

Se apropie vremea când vor veni pe la draguțele lor case și iar s'orapuca de lucrul lor și în serile lungi de iarnă — care vin — ce-au să mai povestescă vomeii bătrâni, din câte au văzut și suferit! Și multe mai au ei de povăit din lumea mare pe care toată au colindat-o, de când cu războiela. Da. Se arată zorile și ce frumoase sunt! Nu te mai saturați privindu-le și te minunezi înaintea lor. Ele aduc minunile. Nu de geaba s'a vărsat sângele popoarelor. În zadar se mai muncesc și acum unii cu măsuri militare. Zorii păcii vin cu minuni. Nedreptățile troznesc.

De mult au început. Se prăbușesc una câte una. Se aud troznituri surde deocamdată și apoi se dărâmă sandamnia, ori cu câte aparate de tărie ar fi fost ea construită. Pentru că sângele apă nu se face.

Și iată acum vin zorile păcii, ale buneii păci, cu jucerii pentru toate popoarele. Pentru fiecare neam era câte ceva. Numai se vorbea acum de cerut, cu toată țaria. Cu cât mai multă nedreptate și cu cât mai multă suferință cu atât mai multă țarie. Să se audă neamuri până acum plecate glasul vostru până la Dumnezeu! Numai ești cu toții și priviți, închinați-vă togerului păcii, minunați-vă și nu slăbiți din ochi aceste zori frumoase și vă țineți de ele și cereți cu toții și strigăți să nu uite dreptatea fiecăruia. Că niciodată nu s'au așteptat ramurile de măslin cu atâtă nerăbdare, cu atâtă bucurie. Azi toți

Ungurii primesc ideea dreptății popoarelor de a-și hotărî singure soarta — dar numai pentru ei.

Într-o broșură publicată acum câteva luni la Budapesta de scriitorul *Magyar Balazs* sub titlul: *Cum au vrut Românii să nimicească Ungaria?* autorul se pune pe punctul de vedere al dreptului popoarelor de a-și hotărî singure soarta, în înțelesul că Ungurii din România să capete autonomia arhiepiscopul catolic dela București și episcopul ungurească, bulgărească, turcească și oveiască (cea țigănească), deși mai numeroasă decât toate a fost uitată) să-și trimită deputații lor în parlamentul român ș. a. ș. a. Tocmai așa trebuie să fi înțeles Wilson autonomia popoarelor!

Situația Războiului

Comandant francez din 11 Oct. Pe frontul de la... activitatea de artilerie s'a menținut...

Pe frontul de la... activitatea de artilerie s'a menținut...

Trupele franceze s'au ajuns la Dunăre la Lompulauca și au luat un convoi de... equoane inamice.

In regiunea Ipek-Nowi-Bazar detașamente de comitații s'arbo-

Chemarea învățătorului basarabean

Am citit în No. 161, din 8 I. c. al ziarului „România Nouă” articolul...

Astăzi când ne-am reînscut, când soarta ne-a zămisit și nouă și ne-a arătat...

„Ce mare, frumoasă și sfântă e chemarea învățătorului basarabean! El e chemat să fie apostolul unei credințe noi...

„Tot ce câștigă prin educație și cultură să pui în rândul cel dintâiu în slujba și folosul neamului din care faci parte”.

V. Păpălaru, Învățător

INFORMATII

ROTORUL SE ÎNTINDE. — Suedia, Rusia și Ungaria sunt declarate ca alina de holera.

Convocarea. — T. Iancu vice-președintele societății juristilor moldoveni...

Un chirurg priceput. — Unul din medicii tineri cari s'au distinși în timpul războiului...

Un nouă facție „Nistru”. — La Tigheana (Bender) a început să iasă în ziua de 7 Octombrie...

Manifestul Împăratului austriac „Reînscuterea” din astăzi pare să fie deputatului bucovinean Isopescu-Greul...

Gripa Spaniolă Gripa spaniolă a atins la Buda-pesta proporțiile armatoare.

Ce cere Italia? Lugano. 10 — Într-o scrisoare adresată lui Giornale d'Italia...

Impăratul Wilhelm pentru democratism Impăratul Wilhelm a primit în audiență pe toți miniștrii și secretarii de stat...

Stăruia împotriva Federației Berlin. — Din Graz s'a comunicat că consiliul național din Stăruia...

Stăruia împotriva Federației Berlin. — Din Graz s'a comunicat că consiliul național din Stăruia...

TELEGRAMME

Comenzat

Alianții despre Români din Austro-Ungaria

Lyon. — În clipa lichidării constituționale a monarhiei, plenipotenziarii înțelegerii vor întâmpina o greutate la întemeierea și organizarea statelor slave...

Diferențele popoare ale Austro-Ungariei vor fi puse în situație a-și alege calea fără nici o constrângere. D. Wilson ne aduce mijlocul unic...

Pretențiile Englezilor

Rotterdam 9. — După cum află „Național Tidende” unele cereri sovietice londoneze vor să impună condiții imposibile...

Impresia răspunsului lui Wilson în Ungaria.

Budapesta. Toate zărele ungurești se ocupă cu răspunsul lui Wilson către Austro-Ungaria.

Constatarea presei franceze

Paris. 11 Oct. — Presa franceză constată că Germania, fără să răspundă în mod absolut cererile formulate de prezidentul Wilson...

Un mare atac la Dardanele

Berlin 8. — Ziarele anunță că Englezii pregătesc un mare atac la Dardanele, de asemenea un atac la Maritza.

Relații Germano-Ucrainiene

Ambasadorul Germaniei la Kiev, Mumm, a plecat la Berlin

Equilibrarea armii Vester Branigto

Budapesta. — Foiaș Poporului Român din Budapesta anunță, că directorul zăriului Drapelul din Ungoj d. dr. V. Branigto, a fost liberat...

Trupe franceze la Dunăre

Paris 13 Oct. — La 31 de zile după începerea ofensivelor trupelor franceze au ajuns la Dunăre.

Impăratul Wilhelm pentru democratism

Impăratul Wilhelm a primit în audiență pe toți miniștrii și secretarii de stat și a ținut un discurs programatic...

Stăruia împotriva Federației

Berlin. — Din Graz s'a comunicat că consiliul național din Stăruia centrală s'a declarat contra formării unui stat federativ germano-austriac.

Stăruia împotriva Federației

Viena. 10. — Consiliul Sud-Slav din Agria a respins manifestul împăratului ca insuficient și cere unirea Slovenilor, Croaților și Sârbilor într'un stat democratic.

Chestia Alsaciei și Lorenei

Rotterdam 8 Oct. — Din pricina îndoielilor ce s'au ivit cu privire la părerile lui Wilson la chestia Alsaciei și Lorenei...

Un mare atac la Dardanele

Berlin 8. — Ziarele anunță că Englezii pregătesc un mare atac la Dardanele, de asemenea un atac la Maritza.

Relații Germano-Ucrainiene

Ambasadorul Germaniei la Kiev, Mumm, a plecat la Berlin

Equilibrarea armii Vester Branigto

Budapesta. — Foiaș Poporului Român din Budapesta anunță, că directorul zăriului Drapelul din Ungoj d. dr. V. Branigto, a fost liberat...

Trupe franceze la Dunăre

Paris 13 Oct. — La 31 de zile după începerea ofensivelor trupelor franceze au ajuns la Dunăre.

VITE ALTOITE

Fabrica de produse chimice JEAN MAVROJANI, — Galați n pas în vânzare: Cereale de scris foarte bune...

„INTIM CLUB” În localul din str. ALEXANDROVSCA (colț cu Armenească) Restaurantul este deschis de la 1—5 p. m. și seara de la 8 — În timpul mesei și seara orchestra —

„NAȚIONALĂ” SOCIETATE GENERALĂ ASIGURĂRI ÎN ROMÂNIA — Fondată la anul 1888 — Capital de Acțiuni și Fonduri de Garanții Lei 40.000.000.

AGENȚIA CHIȘINAU Asigurări în condiții avantajoase voastră: Incendiu, Viață, Grindină, Traseport, etc. Face orice combinații de RENTE, MOȘTENIRI, ZESTRE, BURSE, etc.

LICEU ROMANESC ÎN CHIȘINAU Se aduce la cunoștința generală că cu începerea anului școlar 1918—19 se vor deschide pe lângă gimnaziul 1 de băieți din Chișinău clase paralele cu toate obiectele în limba română.

L'Alliance Française nous informe que le nouveau tableau des heures de cours sera en vigueur à partir du 15 Octobre.

Ioan Munteanu DIPLOMAT — Diplomă din Paris Licență în modul cel mai precis și conștiincios tot ce se ține de artă dentară.

Fabrica de cuie „VICTORIA” — GALAȚI — Cumpără orice cantități de sârma dreaptă și ghiimbă. Livrează orice cantități de cuie în orice dimensiuni.

Doctor V. Măndru Șef de serviciu de boli interne Specialist în boale interne în special de plămâni și inimă

Medic Dentist G. D. Gărgovechi Mediat în medicii de aur din Part. Post doctor dentist militar și garant zăonii teritoriale Chișinău

Doctor Sârbaulescu Chirurg de spital Boalele câilor genito-urinare și Sifilis Consult. 2—5 d. a. Strada Armenească 37

si producători direcți, prima calitate, autenticitate garantată. Rugămintea Podgoreni a vizita Pepinierele noastre. Catalog gratis la cerere.

DOCTOR Dobrescu Medic de spital Specialist în Boalele interne și veneries (sifilis, blenoragie, sanceru) Consultății de la orele 3—6 Strada Pușchin 24

POITRETELE M. M. L. Roșule și Regina care ne trebuie să lipsească de la noi o fotografie, se află de vânzare la „Oficiul român de comerț și industrie” Chișinău.

V. DINULESCU Medic șef al Infirmeriei de ochi Chișinău. Specialist în boale de Ochi, Nas, Gât și Urechii

Se primește spre vânzare com. tra comision orice articole ca: manufacturi, galanterie, gheterie, băne, pănzeturi, rufării, bijuterii etc. etc.

Septelici-Hertescu Specialist în Boale Nervose Consultății 9-11 a.m. și 5-7 p.m. Str. Chișinău 99, Telefon No. 228 Grădina Publică

Publicație Se aduce la cunoștința că se deschis 2 școli primare — una de băieți și una de fete — pentru copii funcționarilor români, cât și pentru copiii moldoveni.